

DE HELE DAG ETEN EN TOCH SLANK BLIJVEN

Een strookbegrazingssysteem in de praktijk

- Marja van Run -

Het lijkt niet gemakkelijk te combineren: je paarden slank houden én ervoor zorgen dat ze zoveel mogelijk tijd door kunnen brengen met eten. En als je dan ook nog eens twee groepjes paarden hebt die gescheiden moeten blijven, omdat er bijvoorbeeld een hengst bij loopt of omdat sommige paarden elkaar niet verdragen, dan lijkt dit al helemaal niet haalbaar. En toch... met wat creativiteit en de nodige aanpassingen is het mogelijk!

Het spijsverteringsstelsel van een paard is ingesteld op het voortdurend verwerken van kleine beetjes voedsel. IJslandse paarden worden echter al gauw moddervet als ze in een gemiddelde Nederlandse wei de hele dag door gras kunnen eten. Je kunt natuurlijk rantsoenbegrazing toepassen om deze vervetting tegen te gaan: je paard tweemaal per dag slechts een aantal uurtjes op de volle wei zetten om hem in vorm te houden... maar dan staat hij zich de rest van de dag stierlijk te vervelen in zijn paddock. Niet ideaal dus, maar wat dan?

Strookbegrazing is een andere vorm van rantsoenbegrazing. Het principe is als volgt: bij strookbegrazing wordt gewerkt met een verplaatsbare afrastering, bestaande uit prikpaaltjes met stroomlint of -koord. Deze afrastering wordt regelmatig (meestal dagelijks) een stukje verplaatst, zodat er een nieuwe strook vers, lang gras voor de paarden beschikbaar komt. Is het lange gras op en de dag nog niet om, dan zullen ze het verder moeten doen met de korte sprietjes van het al afgegraasde stuk wei. Ze blijven zo lekker bezig maar worden toch niet te vet. Tenminste... dat is de bedoeling. In de praktijk komt het er echter vaak op neer dat de wei nogal breed is en daardoor de verse grasstrook zo groot, dat de paarden toch nog te veel binnenkrijgen en de strookbegrazing dus weinig effect heeft. Dat was de reden dat wij tot nu toe toch steeds maar weer kozen voor die eerdergenoemde optie: tweemaal per dag een beperkt aantal uren op een volle wei... en we de rest van de dag tegen verveelde paardjes in de paddock aan zaten te kijken. Bovendien hebben wij twee groepjes paarden: een groepje met een hengst die samen met een merrie of een paar ruinen loopt, en een groepje met de overige paarden. Dan lijkt strookbegrazing al helemaal niet haalbaar, omdat je dan immers twee strooksystemen zou moeten hebben om de nodige afstand tussen de twee groepen te bewaren. Toch kwam ik na enig gepuzzel tot de conclusie dat het mogelijk moest zijn en daar is uiteindelijk het volgende systeem uit voortgekomen.

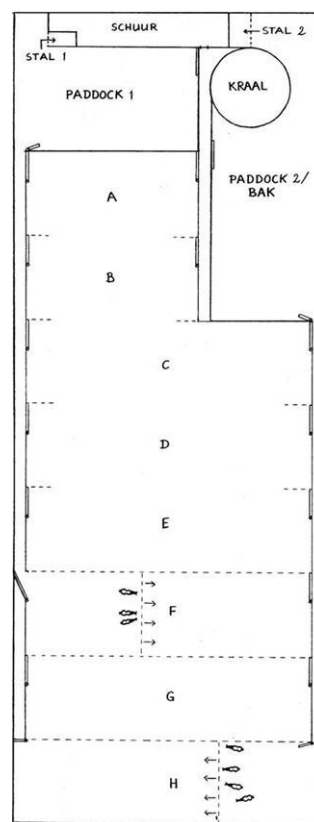
Uitgangspunten

- De mogelijkheid creëren om op één perceel met twee gescheiden paddocks met schuilstallen, twee groepjes paarden apart van elkaar strookbeweiding aan te kunnen bieden.
- Voor beide groepjes moet op ieder moment toegang tot - naar keuze - wei of paddock/stal mogelijk zijn.
- Er moet overal en op ieder moment ruime afstand blijven bestaan tussen beide groepjes i.v.m. de hengst in een van die groepjes.

Indeling

Om de afmetingen van de dagelijkse verse strook gras binnen aanvaardbare grenzen te houden, bedacht ik dat de in te delen weites vrij smal zouden moeten worden. Ik heb gekozen voor een breedte van 15 meter en deze maat blijkt in de praktijk prima te voldoen voor onze huidige groepsgrootte van max. vier paarden. Met meer paarden zou het ook nog prima lukken, want er is ruimte genoeg voor allemaal om van de strook te kunnen eten.

Op de plattegrond (zie afb. 1) is te zien hoe ik ons (ca. 50 meter brede) perceel heb ingedeeld. Om de twee groepjes paarden gescheiden te kunnen houden met een ruime tussenafstand, heb ik aan beide lange zijden van het perceel paden gemaakt, die aansluiten op de twee aparte paddocks. De breedte van deze paden is 2 meter, net voldoende voor een paard om zich in het pad nog om te kunnen draaien. De afrastering van deze paden is permanent en bestaat uit houten palen met twee rijen stroomkoord. Iedere 15 meter zijn in deze afrastering 'poorten' aangebracht. Door de aanleg van deze poorten is ieder wijtje bereikbaar als de betreffende poort open staat. De poorten zijn 5 meter breed en bestaan uit twee rijen lint met poortgrepen.

Afb. 1: de indeling van het perceel

Afb. 2: Poortgrepen en poortgreepankers zorgen voor de stroomgeleiding als de poorten dicht zijn.

Door gebruik van poortgrepen en poortgreepankers (zie *afb. 2*) loopt de stroomvoorziening gewoon door als de poorten dicht zijn. Alleen de poorten van de twee in gebruik zijnde weiltes staan open (zie *afb. 1*, de poorten van de weiltes F en H). Als een poort open staat, hangen de draden hiervan schuin over het pad en de poortgrepen aan de draad van de buitenafstering. Zo worden de paarden via het pad op een vanzelfsprekende manier hun weilte in geleid. Om de poorten op deze manier open te kunnen zetten moeten ze uiteraard wel aan de goede kant open gaan! Op het perceel worden kleine weiltes afgezet (A t/m H in *afb.*

1) met behulp van tijdelijke, verplaatsbare afsteringen van prikpaaltjes met twee rijen stroomlint (stippellijnen in *afb. 1*). In die weiltes staat dan nog een verplaatsbare afstering met prikpaaltjes, die iedere dag een stukje opschuift (zie de pijlen in *afb. 1*).

Ik laat steeds een weilte ruimte (weilte G in het voorbeeld van *afb. 1*) tussen de twee weiltes die afgegraasd worden, dit in verband met de nodige afstand tussen de twee groepjes (lees: tussen de hengst en de merries).

Werking in de praktijk

Onze paarden mogen iedere dag zo'n 12 à 13 uur grazen; 's avonds halen we ze terug naar de paddocks en sluiten we het pad af. De volgende ochtend gaat het toegangspad naar de wei dan weer open.

Voor vier paarden verzet ik de strook iedere dag ca. 1 meter, ze krijgen zo dus met zijn vieren dagelijks ongeveer 15 m² vers gras bij. Dit is natuurlijk afhankelijk van de hoeveelheid, voedzaamheid en lengte van dat gras, dus het vergt wat 'fingerspitzengefühl' om te bepalen hoe ver je op moet schuiven.

Als ik onze paarden nu vergelijk met de periode vóór de strookbeweiding (toen ze tweemaal per dag slechts twee uurtjes graasden op een volle wei en de rest van de tijd in de paddock stonden) dan zijn ze nu slanker dan toen, terwijl ze nu overdag voortdurend (weliswaar kleine beetjes) kunnen eten. Stukken beter voor hun spijsvertering en bovendien blijven ze nu lekker bezig!

Het is erg leuk om te zien hoe ze nu hun eigen tijd indelen: uurtje grazen, dan even terug naar de paddock om water te drinken en een tukkie te doen in de stal, om vervolgens weer te kiezen voor een nieuwe ronde graasplezier. En zo gaat het de hele dag door.

Onze twee groepjes paarden hebben, gescheiden van elkaar, continu toegang tot - naar keuze - wei of paddock/stal, zonder dat de groepjes in contact kunnen komen met elkaar.

Wanneer beide groepjes hun weiltes tot het midden hebben afgegeten, wissel ik de groepjes om, waardoor diezelfde weiltes vanaf de andere kant ook weer tot het midden afgegraasd kunnen worden. (in het voorbeeld van *afb. 1* gaat dan dus het groepje uit weilte F naar weilte H, en andersom, zie ook *afb. 3*). Zo wordt het al afgegeten deel van de weiltes niet te lang belopen door de paarden, waardoor er minder risico is op kapotlopen van de grasmatten.

Afb. 3: De groepjes zijn omgewisseld; het groepje van vier begraast nu weilte F vanaf de andere kant

Is een weilte helemaal afgegeten, dan haal ik daar de afstering weg en verplaats hem weer naar een volgend weilte. Het is dus niet zo dat permanent het hele perceel volstaat met afsteringen tussen alle weiltes in, je zou scheel worden van alle draadjes!

Een onverwacht maar zeer welkom bijkomend voordeel van deze strookbegrazing is dat het mijn eczeemruin Frosti dit seizoen ongelooflijk veel beter gaat dan vorige jaren. Hij heeft nu – half juli – nog steeds niets van zijn manen en staart afgeschuurd (N.B. hij draagt geen eczeemdeken). Ik heb altijd al het vermoeden gehad dat eczeemgevoeligheid bij veel (zoniet alle) paarden te maken heeft met stofwisseling en spijsvertering. Vroeger aten onze paarden gedurende die paar luttele uurtjes per dag hun buiken rond aan sappig vers gras, want ze zorgden er natuurlijk wel voor dat ze in die korte tijd alleen het lekkerste uitzochten. Nu met de strookbegrazing worden ze als het ware 'gedwongen' om – als het strookje vers gras op is – ook te eten van het minder smakelijke harde, stengelige en dorre gras. En juist deze ruwe vezels zijn zo goed voor hun spijsvertering. Daarnaast is het voor een paard ook beter om gedoseerd over de dag kleine beetjes te eten, dat is immers zijn natuur. Hoe dan ook: strookbegrazing maakt voor Frosti's eczeemsymptomen een verschil van dag en nacht!

Een puntje van aandacht is het sterker worden van de grasbeworteling. Onze weides werden in het verleden – vanwege de kieskeurigheid die paarden eigen is – niet altijd overal kort afgegraasd. Nu de paarden wel overal alles netjes afgrazen blijkt het gras op deze voorheen niet favoriete plekken het korte afbijten (nog) niet zo goed aan te kunnen. Er worden heel wat graspolletjes met wortel en al uit de grond getrokken. De andere, voorheen wel favoriete, plekken hebben daar geen last van. Het is duidelijk dat ook gras ‘training’ nodig heeft om sterk te worden!

Dit strookbegrazingssysteem is natuurlijk even gemakkelijk toe te passen als er sprake is van slechts één groep paarden. In dat geval is er maar één toegangspad nodig.

Praktische details:

- Voor de poorten heb ik wit stroomlint gebruikt omdat daarmee voor de paarden goed zichtbaar wordt welke poort open staat (de draden van die poort hangen dan immers over het pad).
- Alle afrasteringen van dit strookweidesysteem, behalve die van de paden aan de zijkant, zijn tijdelijk en bestaan uit de bekende plastic prikpaaltjes met 2 rijen lint of koord.
- Om de tijdelijke afrasteringen gemakkelijk te kunnen verplaatsen of verschuiven heb ik ervoor gekozen de draden niet steeds vast te knopen en weer los te peuteren, maar musketonhaken te gebruiken (zie afb. 4). Deze zijn simpel los en weer vast te haken en geleiden ook de stroom door. Vooral bij de draden die iedere dag opgeschoven worden werkt dit erg gemakkelijk, de musketonhaken zijn heel eenvoudig verder te schuiven over de zijdraden.
- Om de draad van de ‘schuif-afrastering’ beter verstelbaar te maken – de weitjes zijn immers nooit overal exact even breed – heb ik lusjes in het draad gemaakt, zodat ik de musketonhaken op verschillende draadlengtes kan vastmaken (zie afb. 5 en 6).
- De afrasteringen tussen de weitjes zijn goed strak te spannen omdat ze aangehaakt zijn aan de permanente houten palen van de zijpaden. Geen slaphangende draden dus (waar paarden nogal eens te weinig respect voor hebben). De draadjes van de schuif-afrastering zitten weer aan deze strak gespannen zijdraden vastgehaakt, zodat ook deze nog redelijk te spannen zijn.
- Voor sommige (slimme) paarden met een lange dikke maantop kan het nodig zijn om vrij laag boven de grond nog een extra draadje aan te brengen, dat tegen de neusrug komt in plaats van hoger op de (gevoelloze) kuif. De stroom moet immers wel voelbaar blijven om te voorkomen dat er te ver onder de draad door gegeten wordt.

Alle voordelen op een rijtje

- Ook bij gescheiden groepjes is met dit systeem strookbegrazing mogelijk op een niet al te groot perceel.
- Je hebt overdag geen omkijken naar de paarden; ’s morgens open je het pad, ’s avonds haal je de paarden weer terug en sluit je het pad weer af.
- De paarden kunnen hun eigen leefritme aanhouden: eten, drinken en schuilen/rusten wanneer zij dat willen.
- De schuilstal is altijd bereikbaar; vooral bij heet weer een enorm voordeel (zie afb. 7).
- Het weer staat bij de stal, dus geen dagelijks gesjouw helemaal naar de wei.
- De weitjes zijn weliswaar vrij klein, maar het loopgedrag van de paarden wordt toch aangewakkerd omdat de waterbak bij de stal in de paddock staat.
- De paarden kunnen zo vaak eten als ze willen, maar blijven toch voldoende slank.
- De wei wordt perfect egaal afgegeten, dus geen ‘schijtbossen’ meer.
- Het mestruimen is heel gemakkelijk: een relatief klein oppervlak en kort afgegeten gras.

Afb. 4: Musketonhaken i.p.v. steeds weer vastknopen en lospeuteren van de draad.

Afb. 5: Lusjes in de draad van de schuif-afrastering...

Afb. 6: .... om de draad korter te kunnen vastmaken

Afb. 7: Even schuilen in de stal als de zomerse hitte te groot wordt.

- Wellicht is strookbegrazing positief voor het terugdringen van eczeemverschijnselen.
- Alleen de tijdelijke afrasteringen voor de op dat moment af te grazen weiljes worden geplaatst, zodat de rest van de wei te gebruiken is voor b.v. merries met veulens of om te hooien.
- Aan het einde van het groeiseizoen kunnen de tijdelijke afrasteringen verwijderd worden zodat er voor de winter een grote wei ontstaat.

Nadelen

Ik heb ze nog niet ontdekt...

Wie weet kunnen anderen ook hun voordeel doen met dit strookbegrazingsstelsel. Met twee rechterhanden, een beetje inzet en een paar eenvoudige ingrepen is een praktisch systeem te creëren dat zowel mens als paard eigenlijk alleen maar voordelen biedt!

Afb. 8: Het voorbeeld van afb. 1 in het echt: links het groepje van vier in weilje H, rechts het groepje van drie in weilje F (gefotografeerd vanuit de achterste hoek van weilje H).

Marja van Run
marja.van.run@planet.nl